

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Академія WSB

Опольський університет

Національний аграрний університет Вірменії

Азербайджанський державний аграрний університет

Азербайджанський університет кооперації

Енергетична незалежність сільських територій як пріоритетна модель розвитку: міжнародний та вітчизняний досвід

Матеріали

I Міжнародної науково-практичної конференції

20 травня 2020 року

Полтава
2020

2. ТЕРИТОРІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ Й ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНИХ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Ляшенко Галина Віталіївна

д-р геогр. наук, професор

Національний науковий центр «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова»

Огарков Дмитро Володимирович

магістр

Одеський державний екологічний університет

м. Одеса

НЕБЕЗПЕЧНІ АГРОЕКОЛОГІЧНІ УМОВИ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ СТОСОВНО АБРИКОСИ

Характеристика агроекологічних умов стосовно до сільськогосподарських культур є необхідною складовою при формуванні і забезпечення енергоефективності й енергонезалежності сільських територій. Головним завданням у цьому напрямку є агроекологічне обґрунтування оптимізації розміщення галузей сільськогосподарського виробництва. Велике значення при цьому надається оцінці несприятливих агроекологічних умов стосовно до конкретних культур. Тому такі дослідження є актуальними.

Метою даної роботи є оцінка умов морозо- і заморозконебезпечності на території Херсонської області стосовно до теплолюбної плодової культури – абрикоси.

На досліджуваній території під плодіві відводиться незначна площа – менше 5 % загальної площі сільськогосподарських угідь. Разом з тим, рентабельність цієї галузі, за винятком окремих років, перевищує 120–130 %. Цьому сприяє високий рівень врожайності плодівих при незначних затратах після їх вступу в період плодоношення. Це зумовлює необхідність проведення детальних досліджень саме несприятливих агроекологічних умов, які знижують рентабельність галузі.

Основні методи визначення агроекологічних умов вирощування абрикосу,

як і для інших сільськогосподарських культур, полягають в оцінці відповідності агроекологічних ресурсів території вимогам культури до них. Були обрані основні показники умов морозо- і заморозконебезпечності. Ризики пошкодження абрикоси здійснювалася шляхом визначення імовірності прояву небезпечних морозів взимку та заморозків небезпечної інтенсивності в період цвітіння.

Розрахунки виконувалися у розрізі 7 природно-сільськогосподарських районів Херсонської області, виділених за загальними агроекологічними характеристиками земель: Бериславський; Нижньосірогозький; Білозерський; Цюрупінський (Олешківському); Скадовський; Чаплинський; Генічеський.

Розрахунки імовірності пошкодження абрикоси морозами показали, що найбільша імовірність також відзначається Бериславському та Нижньосірогозькому природно-сільськогосподарських районах і становлять 60 %. Найменші ризики відзначаються в Скадовському, Олешківському і Генічеському природно-сільськогосподарських районах і складають 35–40 %. Треба відмітити, що найбільші площі з абрикосом також відзначаються в цих районах. Аналіз мінімальних температур ґрунту на глибині 40 см свідчать, що пошкодження кореневої системи взимку не перевищує 5 % (табл. 1).

Таблиця 1. Ризики пошкодження абрикоси в зимовий період

Природно-сільськогосподарський район	Метеостанція	Тмін сер, °С	Тмін абс, °С	Імовірність пошкодження, %
1. Бериславський	Велика Олександрівка	-22	-26	60
2. Нижньосірогозький	Нижні Сірогози	-23	-26	60
3. Білозерський	Херсон	-21	-26	50
4. Цюрупінський	Нова Каховка	-18	-21	40
5. Скадовський	Хорли	-18	-20	35
6. Чаплинський	Асканія Нова	-21	-26	50
7. Генічеський	Генічеськ	-19	-21	40

Джерело: авторська розробка.

Розрахунки умовної імовірності співпадання дати фази цвітіння абрикосу і дати заморозку інтенсивністю до -2 °С, за методом, описаним для ризику пошкодження абрикоси морозами, свідчить, що ризики пошкодження в Херсонській області досить високі. Найбільша імовірність відзначається, як і

ймовірність морозів, в Бериславському і Нижньосірогозькому природно-сільськогосподарських районах і досягає 60 %, тобто в 6-и роках із 10, а найменша – в Генічеському і Скадовському районах – 3–4 роки із 10 (табл. 2).

Таблиця 2. Ризики пошкодження абрикоси заморозками в Херсонській області

Природно-сільськогосподарський район	Метеостанція	Дата заморозку	Дата цвітіння	Імовірність пошкодження, %
1. Бериславський	Велика Олександрівка	17.04	7.05	65
2. Нижньосірогозький	Нижні Сірогози	15.04	7.05	65
3. Білозерський	Херсон	12.04	7.05	50
4. Цюрупінський	Нова Каховка	4.04	24.04	35
5. Скадовський	Хорли	28.03	13.04	30
6. Чаплинський	Асканія Нова	25.04	22.05	50
7. Генічеський	Генічеськ	1.04	27.04	30

Джерело: авторська розробка.

Отримані результати будуть в подальшому використовуватися для агроекологічної оцінки умов формування врожайності абрикоси по природно-сільськогосподарським районам Херсонської області.

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0003-4123-9547

Бараболя Ольга Валеріївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0003-4123-9547

Чайка Тетяна Олександрівна

канд. екон. наук

ORCID ID: 0000-0002-5980-7517

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

ПРОБЛЕМИ ПОШИРЕННЯ ОМЕЛИ БІЛОЇ (*VISCUM ALBUM L.*) В УРБОЕКОСИСТЕМАХ

На сьогодні омела біла (*Viscum album L.*) є невід’ємним компонентом деревних насаджень, як природних так і урбанізованих екосистеми,